

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Tisková zpráva - invazivní pneumokokové onemocnění

Praha, 15. 5. - Těžký zápal plic, zánět mozkových blan, otrava krve, akutní zánět středního ucha, záněty vedlejších nosních dutin. To jsou jen některá onemocnění dětí i dospělých, která může mít na svědomí bakterie *Streptococcus pneumoniae* neboli pneumokok.

V roce 2017 bylo zjištěno 444 případů invazivního pneumokokového onemocnění (IPO), z toho 79 pacientů infekci podlehl.¹ K nejvíce ohroženým skupinám patří děti pod 5 let věku, senioři nad 65 let a osoby s oslabeným imunitním systémem.

Streptococcus pneumoniae neboli pneumokok je kulovitá bakterie, která běžně osídluje sliznici úst, nosu a horních cest dýchacích. "Pneumokoky se šíří vzdušnou cestou, tedy kašlem a kýcháním, ale nakazit se lze i od nosičů, kteří nemusí mít žádné projevy nemoci. Těm nemusí působit problémy, dokud ale nedojde k oslabení obranyschopnosti organismu například při viróze. Pak mohou proniknout do dalších částí těla a způsobit závažnou infekci," přibližuje praktická dětská lékařka MUDr. Alena Šebková.

Podle údajů Státního zdravotního ústavu (SZÚ) bylo v roce 2017 nahlášeno 444 případů invazivního pneumokokového onemocnění, což je o 121 případů více než v roce 2016. Nejpočetnější skupinou byli pacienti 65 a více let, kterých bylo celkem 238. Ve věkové skupině 40 - 64 let bylo zjištěno 150 případů IPO. Pneumokok se v minulém roce nevyhýbal ani dětem pod 5 let věku, u kterých počet případů invazivního pneumokokového onemocnění od roku 2016 stoupl, a to na 15 případů. Dle SZÚ v 79 případech skončila invazivní pneumokoková infekce smrtí, nejčastěji u pacientů seniorů.¹ "Počet invazivního pneumokokového onemocnění v roce 2017 významně vzrostl, a to o více jak 120 případů. Vyšší byl i počet úmrtí, nejvíce opět ve věkové skupině seniorů nad 65 let, kdy v roce 2017 invazivnímu pneumokokovi podlehl 45 pacientů," komentuje situaci MUDr. Jana Kozáková, vedoucí Národní referenční laboratoře pro streptokokové nákazy. "V souvislosti se vzestupem počtu IPO v loňském roce je nutné opět upozornit na to, že nejlepší prevencí pneumokokových nákaz je očkování, a to ve všech věkových kategoriích," dodává.

Podle MUDr. Šebkové je: "Očkování efektivní a rozšířený nástroj prevence závažných infekčních onemocnění. Ročně očkování v České republice zabránilo více než 150 000 onemocněním a 500 úmrtím." Očkování proti pneumokokovi se řadí mezi tzv. nepovinná očkování. Spolu s povinnými je zařazeno do očkovacího kalendáře, který je sestaven na základě doporučení odborníků, která jsou podepřena vědeckými důkazy. "Děti jsou od letošního roku očkovány podle schématu 2+1, což znamená, že první dávka vakcíny se aplikuje od 9. týdne věku dítěte. Druhá dávka se aplikuje 2 měsíce po 1. dávce, třetí dávka ve věku 11 - 15 měsíců," dodává MUDr. Šebková. Dospělí jsou očkováni jednou dávkou konjugované vakcíny. Kojencům a seniorům nad 65 let je očkování proti pneumokokovým infekcím hrazeno z veřejného zdravotního pojištění.

Očkováním podle platného očkovacího kalendáře lze předejít vyššímu počtu onemocnění, komplikací i úmrtí na infekční nemoci. Díky plošnému očkování se podařilo vymýtit některá vážná onemocnění (pravé neštovice celosvětově, dětská obrna ve většině světa), u jiných významně omezit jejich výskyt (zarděnky, černý kašel). Například ve Francii, kde očkování proti spalničkám není povinné a proočkovanosť proti spalničkám nedosahuje požadovaných 95 % (doporučení WHO), došlo poměrně nedávno k rozsáhlé epidemii spalniček mezi neočkovanými či neúplně očkovanými dětmi.²

Očkování je opředeno mnoho mýty a nepravdivými informacemi. Jeden z nejrozšířenějších je, že je důvodem autismu u dětí, což ale vyvrátilo několik celosvětových studií. I přes skutečnost, že je očkování doprovázeno mnohdy velmi nepříjemnými vedlejšími účinky, jako je například horečka, nebo bolestivý otok v místě v pichu, rozhodnutím o neočkování vystavují rodiče své děti mnohem závažnějším rizikům.

O vlastní zkušenost s očkováním se podělila tanečnice a maminka dvou dětí, Libuška Rohlíčková: "V očkování se snažím najít zlatý střed. Neočkovat vůbec mi v dnešní době přijde jako risk. Hodně dám na názor pediatra. Děti jsou očkovány povinnými vakcínami a po mé vlastní zkušenosti se zánětem mozkových blan jsou očkovány i proti pneumokokům".

Zdroj:

1. **Zprávy CEM (SZÚ, Praha) 2018; 27(2)**
2. Mýty a nepravdy spojené s očkováním, Asociace inovativního farmaceutického průmyslu.